

Խաւարումն արեգական մեծապէս զարմացուցանէ քան լուսնի, քանզի սոքա բազմիցս սմա լինին:

Կապտեբանգ արեգակն նախագուշակէ զանձրեւ ի հրայինն Եւրոս:

Ի քանի մի սահմանս արեգակն ամսով չափ անընդհատ ոչ տեսանի:

Զարեգակն Պարսիկք ընդունին եւ հաւատան լինել մինն յաստուածոց:

Ի գարնան, որ գերապանծն է յեղանակս տարւոյ, ողջոյն բնութիւն մերձաւորի առ ջերմութիւն արեգական, իբրութէ վերստին կենդանանան ծառք յանտառս եւ յայգիս, եւ բոյսք եւ ծաղիկք ի մարգս ի դաշտս եւ ի հովիտս կանաչանան:

Յամարան, մինչ արեգակն ընդ երկար ի մէջ երկնի տեսանի եւ ճառագայթիւք իւրովք մերձ երկրի լուսաւորէ եւ ի խոր թափանձէ, պտղաբեր ծառոց պտուղք եւ հունձք հասունանան:

Յաշնան, հասունացեալ պտուղք ծառոց կթին, հունձք հնձին եւ յըշտեմարանս ժողովին, ի ժամանակի այսմիկ հուսկ ուրեմն տերեւք տնկոց թօթափին:

Ի ձմեռան, որովհետեւ՝ վաղուրեմն առ ի մէջ արեգականն ճառագայթք հեռացեալ յերկիր թիւրապէս արձակեն, եւ ինքեանց ունին զնուազ ճանչ ջեռուցանելոյ, անձրեւք ի կարկուտ եւ ի ձիւն, ջուրք ի կարի կարծր սառոյցս փոխարկին:

Որպէս լուսին՝ նմանապէս եւ երկիր են մարմին անլոյս կամ խաւարին, եւ զլոյս իւր յարեգականէ առնու, զոր տայ եւ երկրի զգիշերաւն, բայց զսակաւ ունի զջերմութիւն:

Լուսին զզանազան փոփոխութիւնս լուսոյ կրէ, երբեմն աճելոյ եւ երբեմն նուազելոյ ունի զսովորութիւն:

Լուսինն որքան մերձ է արեգական՝ ինքեան զսակաւ ունի զլոյս:

Նորոգապէս լուսինն աճէ ի լրութիւն եւ ապա կրկին ի նորոգ լուսնոյ նուազի:

Աստեղք կարի փոքր երեւին մեզ, ոչ այլ ինչ պատճառաւ՝ եթէ ոչ զի նոքա կարի մեծ տարածութեամբ ի մէջ հեռի են:

Այն, որ ասի երեւակ աստղ (saturnus) որ բարձրագոյն գտանի յերկրէ՝ յերեսուն ամս զշրջան իւր կատարէ:

Զաստեղս, զորս Յոյնք Մուրակք, Հռուովմայեցիք Գիսաւոր անուանեն:

Մուրակք կարի նուազ երեւին, որոց բնութիւնք սակաւ յայտնի են մեզ:

Մուրակք շուրջ զհիւսիսիւ ի մեծագոյն բազմութեան երեւին:

Զբազում մուրակս ոչ տեսանեմք, որք ծածկին ի ճառագայթից արեգական:

Մուրակք շուրջ զարեգակամբ շարժին եւ ոչ տեղիք նոցա հանապազորդ տեսանին, ուստի եւ Մուրականք անուանին:

(Ի Երեւոյն)

ՄԵՂԻՐԸ ՅԻՒՐՄԷՆ ՊԵՏԻՃԻՐ ԿԳ՝ՏՆԷ՝

Մեղքը՝ որ աշխարհի կարգն ու կանոնը տակն ու վերայ կրնէ, նախ և առաջ նոյն իսկ գործողին մէջ անկարգութիւնը կսերմանէ: Այլ ժխնդրութիւն, որ ամեն

նայն բան քանդելու համար մարդոյ սըր-
տէն դուրս կ'թռչի, միշտ իւր առաջի հա-
րուածը և ամենէն աւելի մահացուցիչը
զինքը արտադրող ու սնուցանող սրտին
կիջեցնէ: Անխրաւութիւնը, որ ուրիշին
ապրանքը կուզէ վայելել, իւր ներգոր-
ծութիւնը նախ իւր գործողին վերայ կը-
դրուի, թափուր թողլով զինքը ամենա-
մեծ բարութիւնէ, որ է արգարութիւնը և
այն դեռ ևս ինքնին ուրիշին բարիքը չյա-
փրշտակած: Չարախօսը ուրիշին համբա-
ւը կ'արատաւորէ, բայց իւր իսկ առաքի-
նութիւնը կը շնամանէ:

Անպարկիշտութիւնը, որ ամենայն բան
կուզէ եղծանել, իւր ազդեցութիւնը կըս-
կսի իրեն եղած աղբիւրէն. վասն զի մէկը
չկրնար ուրիշին անարատութեանը փնա-
սել առանց իւր անարատութիւնը կորու-
սանելու: Ուստի՝ ամենայն ախտասէր իւր
անձին թշնամին է, եղծիչ և ապականիչ
ըստ սեփական խղճի մտաց իւր ամենա-
մեծ բարութեան բանաւոր դատողու-
թիւն, որ է անմեղութիւնը: Աստի կհե-
տևի, որ մեղքը ըստ ինքեան չարութեանց
ամենամեծն է ու ծայրագոյնը՝ անհամե-
մատ աւելի մեծ արտաքուստ մեղ սպառ-
նացող չարիքներէն. ըստ որում ներքին
անկարգութիւն է այն և ապականութիւն,
աւելի մեծ և վտանգաւոր քան մարմնոյ
ամենէն մահաբեր հիւանդութիւնները,
վասն զի օրհասական թոյն է այն հոգւոյ
կենդանութեան, աւելի մեծ մեր միտքը
հարուածող չարիքներէն՝ քանի որ մեր
խիղճը ապականող չարիք է այն՝ հետևա-
բար աւելի մեծ դատողութեան կորուս-
տէն, վասն զի դատողութիւնը կորսն-
ցնելէն շատ աւելի փնասակար է չզիտ-

նալը զայն ի բարին գործածելու, իսկ ա-
ռանց բարւոյ նոյն իսկ դատողութիւնը
պատժապարտ անզգամութիւն է: Աւեր-
ջապէս կնքելու համար այս խորհրդա-
ծութիւնը ասենք, որ մեղքը ամենայն
չարիքներէ մեծ ու թշուառութիւններէ
գերազանց է, վասն զի նորա մէջ ամենայն
բան կգտնուի, թէ՛ թշուառութիւն և թէ՛
յանցանք. թշուառութիւն մի՝ որ մեր
վերայ կծանրանայ, և յանցանք՝ որ զմեզ
կանարդէ, դժբաղդութիւն մը՝ որ յուսա-
հատութեան մէջ կգլորէ և յանցանք՝ որ
թողութիւն ընդունելու անյոյս կ'թողու,
դժբաղդութիւն մի՝ որ մեզ ամենայն բան
կորսնցնել կուտայ, և մեղք՝ որ զմեզ յան-
ցաւոր կդատի այդ ձախողակի կորստեան
համար և պատճառ անգամ չ'թողուր
արտնջելու:

Ապա ուրեմն, քրիստոնեայք, պէտք չէ
զարմանալ՝ որ մեզ յաճախ կ'քարոզեն թէ
մեր մեղքը մեր պատիժն է: Աւ ևս իրա-
ւամբ ասած էի՝ թէ մեզի հարուածող
Պայենը՝ նոյն իսկ մեր մեղքն է, վասն զի ի
հանդերձելումն մեր տանջանաց զխաւոր
գործին՝ մեր իսկ մեղքը պիտի լինի: «Աշ-
եթեյ Դէ՛ յանդիման զաֆնայն Գարշէլիան
Յեր, և եղեյն է Դժէ Յերո՛ւ Գարշէլիան Յեր, և
եթեյ է Դերայ Յեր զԷթիւն աֆնայն չարո-
ւեանց Յերոյ»: Ահա այս է ճշմարտ տան-
ջանքը, որով մարդ զգածուած և պաշա-
րուած լինի իւր յանցանքներովը:

Աւ յիրաւի, կըսէ, սուրբն Օգոստինոս,
պէտք չէ կարծել թէ Աստուծոյ այս ան-
սահման լոյսն ու արքայական գթութիւնը
յիւրմէ կըղկի կամ իւր ծոցէն կհանէ մե-
ղաւորաց պատժելու գործին: Ո՛չ. Աս-
տուած ամենաբարի էակ է, և միայն բա-

ընն մարդոյ կմատակարարէ. ուստի իւր թշնամիները կործանելու զէնք գանկու համար՝ նա անոնց մեղքերը ի գործ պիտի դնէ:

Մի հարցընէք ինձ, քրիստոնեայք, թէ ինչպէս պիտի լինի այս մեծ փոփոխութիւնը զուարճութեան ի տանջանս: Ս. Գիբբը զայն հաստատած է: Բանն Աստուած զայն ասած է, և Ամենակարող Աստուած պիտի տնօրինէ: Աւելի աշխատիք ձեր կատարած ցանկութեանց տեսակները քննել, դիւրաւ կրնաք հասկանալ թէ ինչպէս կարող են անոնք անտանելի տանջանքներու փոխարկուիլ: Այն բոլոր զուարճութիւնները կարողնակեն իւրեանց մէջ ահագին վիշտեր, զգուանք, և դառնութիւններ: Անոնք անչափութիւն մը ունին, որ յաւէտ չկշտանալուն վերայ կղայրանայ, և այս իսկ է պատճառայն կատարի և ժողգին արարմանց, որոց հետեանքն է միշտ դժպատեհ և տառապեցուցիչ:

Աստուծոյ սէրը, եթէ ինձ կներուի անոնք տալ այս սուրբ բեմիս վերայէն, ունի իւր վարանքն ու սաստիկ յուզմունքները, իւր երկմիտ դիտաւորութիւնները, դժոխային նախանձը և այլ բաներ, զորս հարկ չեմ համարիր ասել: Փառասիրութիւնը ունի իւր ստրկութիւնը, վարանքը, կասկածներն ու երկիւղը իւր իսկ բարձրութեան մէջ, որ շատ անգամ իւր գլորուելիք անդնդոց չափն է: Ագահութեան վատ ցանկութիւնը, աշխարհի այս գարշելի ախտը, ոչ միայն անիրաւութիւնները կհաւաքէ, այլ նաեւ գանձուց հետ անհանգստութիւններ կգելզէ: Աւելի աւելի դիւրին բան կայ բոլոր թէ ընել ան-

տանելի վիշտ մը մեր մեղքերէն ու ցանկութիւններէն, վերցընելով անոնցմէ այն դուզնաքեայ քաղցրութիւնը, որ զմեզ կը հրապուրէ, և թողլով այն սոսկալի տաղնապն ու դառնութիւնը, զորս յաւէտ կյաճախէ: Մեր մեղքերը մեր դիմացն են, մեր վերան և մեր մէջը, մեր սիրտը հարուածող սլաքներ, մեր գլխոյ վերայ ծանրացող բեռինք և մեր աղեքը դալարող թոյներ:

(Պատիւ)

ՀԱՅԿՈՐԴԻՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ապրիլի 16/28 ամսաթուով ի Կալիթթայէն մեր թղթակցի նամակագրութենէն հետեւեալը քաղելով՝ արժան կհամարիմք հրատարակել ի տեղեկութիւն մեր սիրելի եղբարց:

ԳՐԻԳՈՐԻՍ ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Ի ՊԻՐՄԱՆՍԱՆ

Յառաջ քան զգնալ մեր ի Ռանգուն եւ ի Մանգալէ՝ գրեալ գրութիւնք մեր հառեալ են առ 2 եզ, որք էին 19/21 Յունվարի եւ ի 16/28 նորին: Ի 23/6 Փետ. մեկնեալ ի Կալիթթայէս շոգենաւով՝ 19/41 Փետ. ողջամբ հասաք ի Ռանգուն. — 90 մղոն է ի Կալիթթայէ, բերան գետոյ ցծովն. 656 մղոն է ծովն եւ 40 մղոն գետն Ռանգունայ, բովանդակ ճանապարհն ի Կալիթթայէ ցՌանգուն 786 մղոն է: —